

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
TOMA Nadejda
ȚURCAN Anatolie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Șchiopu Arcadie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017 și a sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

PĂLĂRIE Vladimir XXXXX, *născut la XXXXX, originar din XXXXX, fără viză de reședință și domiciliul permanent.*

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 07.05.2015 – 16.12.2016;

Instanța de apel: 20.01.2017 – 18.04.2017;

Instanța de recurs: 22.09.2017 – 20.12.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016, Pălărie Vl. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 190 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 4 ani;

- art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal la 4 ani închisoare;

Prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal, inculpatului, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Pălărie Vl. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 11 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 4 ani.

De asemenea, în baza art. 85 alin. (1), (3) Cod penal, lui Pălărie Vl., la pedeapsa aplicată prin această sentință i-a fost adăugată parțial și pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04 mai 2012, urmînd să execute definitiv pedeapsa de 12 ani

închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 4 ani.

Inculpatul a fost anunțat în căutare.

Acțiunea civilă înaintată de Grozav N. a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la Pălărie VI. în beneficiul acesteia a sumei de 507.122,39 lei, cu titlu de prejudiciul material și suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciul moral. În rest, celelalte pretenții pecuniare înaintate de Grozav N. au fost respinse, ca neîntemeiate.

Acțiunea civilă înaintată de Cuciev D. a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la Pălărie VI. în beneficiul lui Cuciev D. suma de 11636 lei și suma de 1016 euro, convertiți în lei moldovenești conform cursului oficial al BNM la momentul executării plății, cu titlu de prejudiciul material și suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciul moral. În rest, acțiunea civilă înaintată de Cuciev D. a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a statua în acest sens, prima instanță, *in fapt*, a constatat că Pălărie VI. în perioada lunii noiembrie 2012-15 martie 2013, folosindu-se de situația de concubinaj în care se afla cu Grozav N., având intenția dobândirii ilegale a bunurilor altei persoane, acționând prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul deschiderii unei afaceri avantajoase, a convins-o pe ultima de a lua un credit prin sistemul de finanțare oferit de OM „Credit Profit” SRL și de a gaja apartamentul nr. 20 amplasat pe XXXXX.

Astfel, la 15 martie 2013, găzduind apartamentul indicat, Grozav N. a primit de la BC „Comerțbank” SA amplasat pe str. Independenței 1/1, mun. Chișinău un credit în sumă de 40600 dolari SUA, echivalentul a 496505 lei, bani eliberați la 18 martie 2013. La aceeași dată, la convingerea lui Pălărie VI., Grozav N. a achitat din banii primiți în credit, suma de 80000 lei pentru procurarea automobilului de model „Audi A8” cu n/î XXXXX, care ulterior, la fel, la indicația lui Pălărie VI., a fost transmis cu drept de proprietate, unei alte persoane, față de care Pălărie VI. avea datorii, astfel însușindu-l. Banii rămași, adică suma de 406525 lei, în perioada lunii martie 2013, data precisă nu a fost posibil de stabilit, Grozav N. aflându-se la domiciliu său, în apartamentul 20, de pe XXXXX, i-a transmis lui Pălărie VI., care urmau a fi incluși în afacerea promisă, însă acesta i-a însușit.

Tot Pălărie VI., la 30 aprilie 2013 și la 18 mai 2013, invocând pretextul că împrumută bani pentru cheltuieli curente, aflându-se în R. Kazahstan, a primit de la Grozav N. suma de 610,20 dolari SUA, care conform cursului valutar, constituiau 7509,89 lei, precum și suma de 254,25 dolari SUA, echivalenți ai 3107,5 lei, bani transferați de ultima prin intermediul BC „Banca Socială” SA amplasată pe bd. Dacia 46, mun. Chișinău, în total suma de 10617,39 lei, bani pe care i-a însușit.

În total, Pălărie VI. a însușit de la partea vătămată Grozav N. suma de 507122,39 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari, cauzându-i un prejudiciul material considerabil.

Aceste acțiuni ale lui Pălărie VI., de către instanța de fond, au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, în proporții deosebit de mari.*

De asemenea, Pălărie Vl., aproximativ de la 01 octombrie 2012 și pînă la 12 septembrie 2013, înțelegîndu-se cu Cuciev D. să procure de la acesta un autocamion de model „Volvo FH 12- 420”, cu n/î XXXXX, precum și o semiremorcă-frigider de model „Coegel SVKT 24”, cu n/î XXXXX, contra prețului de 14000 euro, respectiv 12000 euro, în sumă totală de 26000 euro, ceea ce conform cursului oficial de schimb valutar al BNM constituie suma de 415.927 lei, a dobîndit de la proprietar camionul și remorca indicată, sub pretextul de a efectua o tură de probă peste hotarele Republicii Moldova, transmițîndu-i acestuia doar 40000 lei din prețul total al bunurilor, după care acționînd prin intenție directă în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite a exercitat dreptul de posesie și folosință asupra bunurilor vizate, refuzînd de a le elibera sau întoarce posesorului legal, cauzîndu-i prin aceasta părții vătămăte daune materiale în valoare de 375927 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, acțiunile inculpatului pe acest epizod au fost încadrate în baza art. 352 alin.(3), lit. d) Cod penal, *samavolnicia, adică exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, soldate cu daune în proporții deosebit de mari.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 402-403 Cod de procedură penală a fost contestată cu apel de către avocatul Șchiopu A. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pălărie Vl. să fie achitat pe ambele capete de acuzare, din motiv că faptele lui nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate acestuia prin rechizitoriu.

În opinia părții apărării, procurorul nu a prezentat în ședința de judecată probe pertinente și concludente care ar demonstra cu certitudine vinovăția lui Pălărie Vl. Mai mult ca atît, nici părțile vătămăte și nici martorii audiați în ședința de judecată nu au confirmat vinovăția lui Pălărie Vl. de cele imputate.

Avocatul a specificat că, în acțiunile lui Pălărie Vl. lipsește latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, care constă în dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor și acțiunea sau inacțiunea adiacentă de înșelăciune sau abuz de încredere.

În speța dată, reieșind din baza factologică, Pălărie Vl. împreună și cu acordul părții vătămăte Grozav N., au hotărât să deschidă o afacere. La primirea creditului Pălărie Vl. a dat acordul de a fi garant la încheierea contractului de împrumut. Dînsul nu a prezentat date false și nu a ascuns careva informații de Grozav N. în ceia ce privește investirea sau cheltuielile efectuate pentru deschiderea afacerii, pentru procurarea automobilului și reparația acestuia. Mai mult ca atît, partea vătămătată prin declarațiile sale a confirmat că cunoștea despre toate acțiunile lui Pălărie Vl., la care uneori participa și ea nemijlocit, pentru a iniția afacerea de prestare a serviciilor de transport, avînd și o firmă deschisă pe numele ei.

Totodată, apelantul a menționat că în acțiunile inculpatului lipsește și intenția de a însuși bunurile părții vătămăte, deoarece de la bun început Pălărie Vl. primind suma de 406.525 lei de la partea vătămătată, putea să dispară cu aceștia și să nu mai comunice cu dînsa. Infracțiunea de

escrocherie se consideră consumată dacă averea a fost dobândită de la victimă și infractorul are posibilitate reală de a se folosi sau dispune de ea la dorință. În calitate de probe care demonstrează nevinovăția lui Pălărie Vl., partea apărării a făcut trimitere la declarațiile martorilor: Samohvalov Vl., Mărgărint E., Șendetchi I., Macari Ș. și Jimji S., care au confirmat faptul transmiterii sumei de 200.000-225.000 lei lui Robu C. În opinia părții, relațiile dintre inculpat și partea vătămată Grozav N. sunt de natură juridico-civile pe care, în caz de neînțelegere, urmează să le soluționeze instanța de drept civil.

Pe de altă parte, apelantul a menționat că declarațiile părții vătămate Cuciev D. trebuiau apreciate critic, deoarece de la bun început acesta nu l-a anunțat pe Pălărie Vl. despre starea tehnică a autocamionului și a semiremorcii, că acestea erau gajate, că legal nu este proprietar și la momentul negocierilor privind vânzarea lor, ele erau date în locațiune, iar Cuciev D. nu avea împuterniciri să le vîndă.

La fel, apărătorul a susținut că urmează a fi apreciate critic și declarațiile lui Robu C. date în ședința de judecată, deoarece acestea contravin celor declarate de dînsul la etapa urmăririi penale. Referitor la declarațiile martorilor: Sîrbu Ig., Șeremet N., Bespalicov S., Beșliu S. apelantul a evidențiat că acestea nu confirmă că Pălărie Vl. a săvârșit careva fapte ilicite.

În partea ce ține de acțiunile lui Pălărie Vl. incriminate în baza art.352 alin.(3) lit. d) Cod penal, apelantul a menționat că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele acestei infracțiuni, și anume nu s-a confirmat exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, de asemenea lipsesc daunele în proporții mari și legătura causală dintre acțiune și consecințe or, între Cuciev D. și Pălărie Vl. existau raporturi juridico-civile, care urmau a fi soluționate pe calea adresării părților în instanța de drept civil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate, fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel cercetând suplimentar probele administrate de prima instanță și apreciindu-le din toate punctele de vedere a concluzionat ca fiind dovedită indubitabil vinovăția lui Pălărie Vl. în baza art. 190 alin. (5) și art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, imputate acestuia prin rechizitoriu.

Instanța de apel a apreciat că, *de facto*, inculpatul Pălărie Vl., atunci cînd a dat declarații în prima instanță, și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, fiind apreciate critic afirmațiile lui precum că nu a avut intenția de a o deposeda prin înșelăciune pe Grozav N. de bani și nu a refuzat de a-i elibera sau întoarce posesorului legal, adică lui Cuciev D., autocamionul și semiremorca-frigider. Afirmațiile date nu corespund adevărului și sunt date de către inculpat în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală pentru cele comise.

Prin urmare, instanța de apel a consemnat că componența infracțiunii de escrocherie constituie o modalitate a sustragerii bunurilor altei persoane, prin înșelăciune sau abuz de încredere. Escrocheria, în modalitatea în care este incriminată inculpatului conform rechizitoriului, prezintă doar trecerea unor mijloace bănești din proprietatea victimei Grozav N. în proprietatea lui Pălărie Vl., în sumă de 507.122,39 lei. Totodată, s-a reținut că mijloacele

bănești menționate au fost transmise de către partea vătămată benevol lui Pălărie VI. dat fiind că partea a fost înșelată, dusă în eroare de către inculpat care, folosindu-se de situația de concubinaj în care se afla cu Grozav N., având intenția dobândirii ilegale a bunurilor altei persoane, acționând prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul deschiderii unei afaceri avantajoase, a convins-o pe ultima de a lua un credit și de a gaja apartamentul său, după care a însușit banii. Acest fapt a fost demonstrat prin probele din dosar, printre care și informația prezentată de Casa Națională de Asigurări Sociale, conform căreia în perioada 2013-2014 de către Pălărie VI. și SRL „Vladiolis” SC nu au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale din fondul de salariu, ceea ce dovedește că firma respectivă nu a desfășurat o careva activitate.

De asemenea, fiind audiat martorul Robu C. a declarat că Pălărie VI. nu i-a transmis lui suma de 225.000 lei or, după cum pretinde, mai mult că dânsul nici nu putea primi acești bani, întrucât înțelegerea de vânzare-cumpărarea a camionului și remorcii a fost făcută cu Cuciev D., care este și proprietarul bunurilor.

Respectiv, din aceste probe instanța a conchis că Pălărie VI. nu avea careva raporturi reglementate prin acte juridice, care să-i asigure posibilitatea rambursării sumei de bani primite. Această stare de lucruri era cunoscută făptuitorului, nu însă și părții vătămate, motiv din care s-a considerat ca fiind nefondat argumentul apelantului precum că între Pălărie VI. și partea vătămată Grozav N. au existat relații civile, deoarece nu s-a demonstrat prin nici o probă că sumele primite de la Grozav N. au fost introduse legal în contul realizării scopurilor invocate.

Instanța de apel apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, a constatat că pentru a însuși sumele de bani transmise de partea vătămată, inculpatul folosea diferite pretexte, iar intenția reală a acestuia a fost de a însuși banii primiți, neexecutând obligațiile asumate și neavând această intenție chiar din momentul primirii primei tranșe de bani, camuflându-și scopul prin diferite promisiuni irealizabile.

Subsecvent, instanța a consemnat și faptul că potrivit prevederilor art. 1 Protocolul nr. 4 CEDO, „*nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligațiune contractuală*”. Însă, aceste prevederi nu se referă la speța dată, deoarece în cazul când una din părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil, fiindu-i transmise bunurile de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este necesară intervenția legii penale.

Este evident că, prin acțiunile prejudiciabile ale inculpatului Pălărie VI., părții vătămate Grozav N. i-a fost cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari, iar poziția apelantului în cazul dat este inacceptabilă. Toate aceste circumstanțe denotă faptul că inculpatul a acționat în așa mod pentru a duce victima în eroare și pentru a-i căpăta încrederea în faptul că mijloacele sale financiare vor fi rambursate total. Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări.

Toate acțiunile întreprinse de către inculpat denotă intenția directă a acestuia de a dobândi ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, fiind conștient de faptul dat și de producerea prejudiciului victimei.

La fel, latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie presupune și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere și urmarea imediată, exprimată prin prejudiciile cauzate. Astfel, în cadrul examinării cauzei s-a demonstrat cu certitudine fapta prejudiciabilă săvârșită de către inculpat și urmările prejudiciabile survenite pentru partea vătămată. Grozav N. a fost deposedată prin înșelăciune și abuz de încredere de o sumă excesiv de mare de bani, care pînă la moment inculpatul nu i-a restituit-o.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere -care în realitate se și pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

În cazul dat, instanța a afirmat că suntem în prezența ambelor modalități ale escrocheriei care se suprapun și anume în acțiunile inculpatului este prezenta atât înșelăciunea cît și abuzul de încredere. Inculpatul prin faptul că acționând prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul deschiderii unei afaceri avantajoase, pe numele părții vătămate și creditul să fie luat pe numele firmei, iar pînă la urmă i-a propus ca creditul să fie luat de persoană fizică, adică pe numele părții vătămate Grozav N. Astfel, contractul de credit a fost întocmit la data de 15 martie 2013, la notar, unde Pălărie VI. era fidejutor.

Toate aceste circumstanțe denotă faptul că inculpatul a acționat în așa mod pentru a duce victima în eroare și pentru a-i căpăta încrederea în faptul că mijloacele sale financiare vor fi rambursate total și mai ales că există o anumită garanție (fidejusiunea). Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o prezentare greșită a unei situații sau împrejurări. În cazul de față suntem în prezența unei astfel de situații cînd Grozav N. era ferm convinsă de faptul că în cazul nerambursării creditului va putea beneficia de efectele fidejusiunii inculpatului ca parte a contractului de credit.

De asemenea, s-a apreciat, ca nefondat, argumentul apelantului precum că inculpatul nu a săvârșit careva acte de samovolnicie față de bunurile ce aparțin părții vătămate Cuciev D., or reieșind din declarațiile părții vătămate și a martorilor audiați în ședința de judecată s-a constatat cert faptul că Pălărie VI. samavolnic a dus la reparație autoturismul în cauză, fără încuviințarea proprietarului, iar datoriile acumulate pentru reparație nu le-a achitat, astfel fiind imposibilă eliberarea TIR-lui de pe teritoriul atelierului de reparație al SRL „Politrans”.

Mai mult ca atît, Pălărie VI. a refuzat în continuare achitarea sumelor datorate, refuzând totodată și restituirea autocamionului și remorcii în adresa proprietarului, iar atunci cînd a fost audiat în instanța de fond, partea vătămată Cuciev D., a declarat că fără coordonarea lui,

inculpatul a luat camionul și l-a deplasat într-un alt loc, iar remorca în alt loc. Aceste declarații ale părții vătămate coroborează cu declarațiile martorului Robu C.

Așadar, instanța de apel a concluzionat că partea acuzării în acest sens a prezentat probe verosimile care au elucidat în mod clar circumstanțele cazului și în baza cărora a fost demonstrată pe deplin vinovăția inculpatului Pălărie VI. de săvârșirea infracțiunilor imputate, de aceea apelul apărătorului în interesele inculpatului Pălărie VI., urmează a fi respins, ca nefondat.

6. Nefiind de acord cu hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, avocatul Șchiopu A. acționând în numele inculpatului, le-a contestat cu recurs ordinar, prin care solicită casarea acestora și dispunerea achitării în privința lui Pălărie VI. din motiv că faptele inculpatului nu întrunește elementele infracțiunilor de escrocherie și de samavolnicie.

Instanța de apel nu a luat în considerație că în cadrul cercetării judecătorești nu au fost acumulate probe pertinente și utile din care ar fi posibil de concluzionat că Pălărie VI. a săvârșit infracțiunile prevăzute de art.190 alin.(5) și art.352 alin.(3) lit. d) Cod penal.

În motivarea deciziei, instanța de apel greșit a menționat că din declarațiile date de inculpatul Pălărie VI., se conchide că el recunoaște de facto vinovăția. La fel, recurentul menționează că instanța de apel nu a ținut cont că, latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie constă în fapta prejudiciabilă care se exprimă prin acțiunea principală - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor și acțiunea sau inacțiunea adiacentă, care constă, în mod alternativ, în înșelăciune sau abuz de încredere. Latura subiectivă a infracțiunii în cauză se caracterizează prin intenție directă, avînd motiv și scop de profit.

Pe cînd, inculpatul avînd relații de concubinaj cu partea vătămată Grozav N., avea numai intenția de a porni afacerea lor comună, iar ultima cunoștea despre toate acțiunile concubinului său Pălărie VI. Instanța de apel nu a luat în considerație că în acțiunile lui Pălărie VI. lipsesc și elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.352 alin.(3) lit.d) Cod penal, și anume latura obiectivă a infracțiunii, la caz, lipsesc daunele în proporții mari și legătura causală dintre acțiune și consecințe, or între Cuciev D. și Pălărie VI. existau raporturi juridice civile.

Astfel, apărarea consideră că în lipsa unui suport probatoriu, care să demonstreze cu certitudine vinovăția inculpatului Pălărie VI. de săvârșirea faptelor infracționale imputate, instanța de apel greșit a respins apelul. Declarațiile inculpatului sunt veridice și corespund realității, acesta pe tot parcursul procesului penal nu a recunoscut vina în infracțiunile incriminate.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, partea vătămată Grozav N. și procurorul au depus referințe privind opinia lor asupra recursului ordinar al apărătorului Șchiopu A., care acționează în numele inculpatului, considerând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece este vădit neîntemeiat.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Șchiopu A. în numele inculpatului, raportat la actele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia pentru următoarele considerente de drept și de fapt.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază *în drept* pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat. Recursul este considerat ca fiind vădit neîntemeiat, atunci cînd titularul acestuia invocă în cerere temeuri care nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei.

Potrivit dispoziției art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către recurent.

Din conținutul cererii de recurs, instanța constată că, în esență, recurentul, făcînd trimitere la erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) și 12) Cod de procedură penală, pledează pentru casarea soluției de condamnare în privința lui Pălărie VI. pe ambele capete de acuzare adoptată de prima instanță și menținută de cea de apel, din motiv că relațiile dintre inculpat și părțile vătămate sunt de natură juridică civilă. De asemenea, recurentul pretinde că, partea acuzării nu a acumulat suficiente probe pentru confirmarea vinovăției lui Pălărie VI. de comiterea infracțiunii de escrocherie și celei de samavolnicie, în particular eșuînd în probarea laturii obiective și subiective a primei infracțiuni și laturii obiective a celei din urmă infracțiune.

Verificînd actele cauzei în sensul criticelor invocate, Colegiul constată că, opozabil celor expuse de recurent, instanțele de fond corect au conchis asupra vinovăției și condamnării lui Pălărie VI. pe ambele capete de acuzare, statuînd că în acțiunile acestuia se conțin toate elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal și art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

De altfel, instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în hotărîrile judecătorești contestate notînd că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul cînd constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind ample prezentate în hotărîrile atacate, constatîndu-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces, iar probele puse la baza hotărîrilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.

Prin urmare, în opinia Colegiului penal, în speța dată, instanțele de fond rezultînd din ansamblul probator administrat și cercetat în cadrul ședințelor de judecată, corect au respins alegațiile părții apărării precum că relațiile dintre inculpat și părțile vătămate sunt de natură civilă, iar Pălărie VI. urmează a fi achitat, deoarece partea acuzării nu a adus suficiente probe pentru a confirma vinovăția acestuia.

Așadar, instanța de recurs conchide că erorile judiciare semnalate de titularul cererii de recurs nu sunt subsecvente cauzei, fiind vădit neîntemeiate.

În continuare, în subsidiar la cele expuse de instanțe, vizavi de inexistența unor relații civile între părți, pe primul capăt de acuzare, Colegiul reiterează că, pentru delimitarea infracțiunii de escrocherie de un litigiu civil, urmează să se țină seama de statuările doctrinare și jurisprudențiale în această materie. Astfel, la delimitarea nominalizată trebuie de luat în considerare că temeiul aplicării răspunderii în baza art. 190 Cod penal, apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile.

Or, sub incidența legii penale intră doar acele încălcări care demonstrează rea-voință și fraudă din partea făptuitorului. Nu se supune îndoielii faptul că atunci când făptuitorul își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are sau își asumă responsabilități financiare pe care nu intenționează să le execute, ducând victima în eroare, precum a făcut și Pălărie VI., își demonstrează rea-voința în raport cu aceasta. Mai mult ca atât că, pentru calificarea faptei în baza art. 190 Cod penal, nu au importanță metodele sub care se prezintă înșelăciunea vizavi de victimă.

În esență, linia de demarcație dintre infracțiunea de escrocherie și încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerare două aspecte de maximă importanță: *atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele.*

La caz, se poate cu certitudine de afirmat, retrospectiv, că inculpatul chiar de la început nu a avut intenția să execute obligațiile financiare asumate față de partea vătămată Grozav N., iar datorită acestui fapt dînsul a recurs la procedee frauduloase în detrimentul victimei, invocînd diverse motive în acest sens: că i s-a defectat mașina în străinătate și a suportat cheltuieli neprevăzute, nu-i merge în afacere, dar oricum vrea să lucreze, bani vor fi dar mai târziu, urmează să-i fie achitată o datorie, însă într-un final dînsul totuși a însușit suma de 507.122,39 lei de la Grozav N. cauzîndu-i acesteia un prejudiciu în proporții deosebit de mari.

Așadar, potrivit bazei factologice constatate în cauza dată rezultă cu certitudine că, Pălărie VI. acționînd cu intenție și urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, a profitat de relațiile de concubinaj în care se afla cu partea vătămată Grozav N. și a determinat-o să pună în gaj apartamentul său pentru a lua un credit în sumă de 40.600 dolari SUA, sub pretextul dezvoltării unei afaceri profitabile. Însă, în realitate, banii din creditul obținut, inculpatul i-a însușit, nu a dezvoltat nici o afacere și nu a întors pînă în prezent părții vătămate aceste mijloace financiare. Comportamentul inculpatului și atitudinea acestuia față de executarea obligațiilor financiare asumate denotă că dînsul chiar de la început nu avea intenția de a rambursa suma creditată, ceea ce se dovedește prin declarațiile părții vătămate Grozav N. și a martorului Grozav Ig.

Partea vătămată Grozav N. în ședința instanței de apel a declarat că: *„Pălărie VI. revenise la mijlocul lui iunie fără nimic și era o epopee întreagă, toată vara acestuia nu-i dădeau bani, dar comunica că prin transfer de la firma care trebuie să-l achite și banii pentru credit*

se vor achita să nu aibă griji. Ulterior, a aflat de la dna Irina, care era președintele firmei microinvestiționale de la care a luat creditul, că Pălărie Vl. a comunicat să nu o telefoneze, deoarece ultima are situație de stres, Așa a fost toată perioada, el nu lucra și de fiecare dată ceva încurca în jur. În luna noiembrie a fost primită avertizarea de la firma de la care a fost luat creditul că în timp de 9 zile urma să fie achitată diferența și suma neachitată, în caz contrar va fi luat apartamentul. ... Când ultima a început să insiste asupra achitării creditului și executării angajamentului, Pălărie Vl. a dispărut pentru 8 luni...” (vol. IV, f.d. 198-199)

Declarații similare a dat și martorul Grozav Ig., care a specificat în instanța de apel că: *„O întreba permanent pe sora sa dacă se achită creditul, la care ea îi comunica că se achită de către dl Pălărie Vl. ... plecase la compania „Microinvest” unde i-a fost comunicat că din credit nu a fost achitat nimic, deja trecuse jumătate de an. Văzînd situația dată a început să achite creditul, ca apartamentul să rămînă să nu fie luat.” (vol. IV, f.d. 204)*

Aceste declarații, ca probe, nu au trezit îndoială instanțelor de fond, astfel corect fiind puse la baza soluției de condamnare în privința lui Pălărie Vl.

Mai mult ca atât, însuși din declarațiile inculpatului, date în cadrul ședinței primei instanțe, rezultă că acesta recunoaște că urmează să restituie suma creditului, iar Grozav N. nu este vinovată de situația creată.

Respectiv, corect au statuat instanțele de fond că, acțiunile inculpatului de la bun început au fost îndreptate spre ducerea în eroare a părții vătămate și determinarea acesteia de a-și asuma angajamente financiare pe care, ulterior va trebui să le stingă singură, întrucît Pălărie Vl. însușind banii în sumă totală de 507.122,39 lei s-a eschivat de la onorarea obligațiilor pecuniare, inclusiv garantate de acesta prin fidejusiune. În această parte, corect au stabilit și instanțele ierarhic inferioare că, prin înseși acțiunile sale, Pălărie Vl., a demonstrat că el a urmărit intenția de a însuși sumele primite de la partea vătămată, atunci cînd în fapt nu a întreprins real careva acțiuni de activitate comercială, nu răspundea la apelurile părții vătămate, se eschiva de la întîlnirile cu aceasta, după care a dispărut într-o direcție necunoscută.

În același context, Colegiul penal ține să evidențieze că delimitarea infracțiunii de escrocherie față de încălcarea unor relații civile este subsecventă prezenței sau lipsei scopului de cupiditate la momentul asumării obligațiilor, iar primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Totodată, alături de alte circumstanțe, intenția făptuitorului se demonstrează prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care-și asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii necesare onorării angajamentului.

Reieșind din informația prezentată de băncile înregistrate în Republica Moldova, inclusiv de Centru Național Anticorupție, s-a constatat că Pălărie Vl. nu a avut careva conturi sau

depozite deschise și nu s-a stabilit efectuarea a careva tranzacții financiare cu implicarea acestuia.

Mai mult, din actele cauzei, s-a constatat indubitabil că, la 15 martie 2013, Grozav N. gajând apartamentul său, a primit de la BC „Comerțbank” SA un credit în sumă de 40600 dolari SUA, iar la convingerea lui Pălărie VI., aceasta a achitat din banii primiți în credit, suma de 80.000 lei pentru procurarea automobilului de model „Audi A 8” cu n/î XXXXX, care ulterior, la fel, la indicația lui Pălărie VI., a fost transmis cu drept de proprietate, unei alte persoane, față de care Pălărie VI. avea datorii. Banii rămași, adică suma de 406.525 lei, în perioada lunii martie 2013, Grozav N. i-a transmis tot lui Pălărie VI., care urma să-i antreneze în dezvoltarea unei afaceri profitabile legate de transportul internațional, însă acesta ia însușit și pînă în prezent nu i-a restituit părții vătămate.

În acest punct de analiză, se notează că infracțiunea de escrocherie se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau de a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință, ceea ce la caz s-a realizat.

Deci, în opinia instanței de recurs s-a constatat cu certitudine că Pălărie VI. abuzînd de relațiile de concubinaj în care se afla cu Grozav N., avînd intenția dobândirii ilegale a bunurilor altei persoane, acționînd prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul deschiderii unei afaceri avantajoase, a convins-o pe ultima de a lua un credit pe numele său și de a-și gaja apartamentul, în schimb inculpatul s-a obligat să achite ratele lunare ale creditului luat. În realitate, după însușirea banilor, Pălărie VI. nu a efectuat nici o plată pentru rambursarea creditului, invocînd în acest sens diferite pretexte și nu a dezvoltat nici o afacere, ceea ce dovedește rea-intenția acestuia și nemijlocit înșelăciunea părții vătămate. Mai mult ca atît, declarațiile inculpatului vizavi de intenția de a procura un autocamion și o semiremorcă în sumă de 26.000 euro, în vederea inițierii afacerii comune cu partea vătămată Grozav N. nu sunt credibile, fiind corect apreciate critic de către instanțe, or din declarațiile martorului Robu C. se constată că inculpatul nu i-a transmis spre păstrare suma de 225.000 lei, precum pretinde ultimul, iar partea vătămată Cuciev D. a confirmat că nu a primit de la inculpat suma de 26.000 euro – prețul negociat pentru procurarea autocamionului și remorcii, ceea ce confirmă încă o dată că banii primiți de la partea vătămată Grozav N. au fost însușiți și folosiți în alte scopuri de către Pălărie VI. (f.d. 208, vol IV)

Nu în ultimul rînd, Colegiul penal ține să punteze că, prin acțiunile infracționale ale inculpatului, s-au realizat cumulativ atît latura obiectivă, cît și cea subiectivă a infracțiunii de escrocherie, care îi este imputată acestuia prin actul de sesizarea a instanței, iar criticele părții apărării în acest sens sunt vădit nefondate.

Totodată, instanța de recurs nu susține nici poziția părții apărării care pretinde că nerecunoașterea vinovăției de către inculpat, îl absolvă pe acesta de la răspunderea penală pentru faptele săvîrșite.

Or, nerecunoașterea vinovăției nu poate echivala cu achitarea persoanei și nu poate fi reținută de instanța de recurs, în condițiile în care, întrunirea elementelor constitutive ale

infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal au fost cu certitudine probate prin probe pertinente, admisibile, utile și concludente, astfel încât, simpla afirmare a unei stări de fapt, fără coroborarea acesteia cu alte mijloace de probă, nu poate fi acceptată ca adevăr, iar modalitatea de apărare utilizată de inculpat, respectiv negarea realității evidente și justificarea acțiunilor sale, nu poate influența asupra convingerii instanței bazate pe probe incontestabile.

În continuare, referitor la cel de al doilea capăt de acuzare incriminat inculpatului în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, Colegiul penal notează că raționamentele instanțelor și în această parte sunt fundamentate în drept și în fapt pe probe concludente și pertinente, care confirmă vinovăția lui Pălărie VI. de săvârșirea infracțiunii de samavolnicie în raport cu partea vătămată Cuciev D.

Or, corect au conchis instanțele că latura subiectivă a infracțiunii de samavolnicie a fost realizată de inculpat prin intenție directă. De altfel, în cazul acestui tip de infracțiune persoana este sigură de apartenența unui drept și săvârșește anumite fapte, fără depășirea limitelor de exercitare a dreptului. Fapta nominalizată se realizează pe motiv că subiectul trăiește un simț al inechității, care este cauzat de încălcarea dreptului său.

În speța dată, reieșind din declarațiile inculpatului se constată că acesta se considera înșelat de partea vătămată Cuciev D. în legătură cu tranzacția care urma să o încheie cu ultimul de vânzare-cumpărare a autocamionului și a semiremoricii-frigidier, din atare considerente inculpatul nu i-a întors bunurile la solicitarea părții vătămate, prin aceasta aducându-i prejudicii.

Potrivit celor relatate de Pălărie VI. în ședința de judecată a primei instanțe: *„Față de Cuciev D. nu recunoaște careva datorii, deoarece el îi era dator. Nu ține minte în ce perioadă au fost dați banii lui Cuciev VI. în sumă de 16.000 lei și 40000 lei, acestea nu sunt bani din credit.”*(vol. IV, f.d. 222)

Pe când, partea vătămată Cuciev D. pe tot parcursul procesului penal a dat declarații constante menționând că: *„Pălărie VI. a dorit să procure automobilul de model TIR Volvo cu remorca. Acesta a eliberat recipisă precum că în decurs de o lună se obligă să achite suma stabilită de 26000 euro. De asemenea, pentru a verifica starea tehnică a automobilului acesta a rugat să facă o tură cu încărcătură în or. Moscova. Se finisa luna, însă Pălărie VI. nu a întors suma de bani, tot promitea că va contracta un credit și va achita suma de bani. Discutînd cu ofițerul de urmărire penală, procurorul, Pălărie VI. refuza să-i comunice unde era autocamionul, ultimul a scos anvelopele, dispozitivul frigorific, 2 acumulatori de la o remorcă. Pălărie VI. i-a comunicat ultimului dacă nu dorește să-i achite în decurs de un an, nu o să vadă automobilul, deoarece deja a investit bani și acesta îi aparține.”*

Laturii obiective a infracțiunii de samavolnicie îi sunt proprii trei semne: fapta prejudiciabilă, urmările prejudiciabile și legătura de cauzalitate dintre acestea, care sunt prezente și în acțiunile inculpatului.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că, la caz, s-a demonstrat cu certitudine că inculpatul Pălărie VI. a primit de la partea vătămată Cuciev D. un autocamion de model

„Volvo FH 12- 420”, cu n/î XXXXX și o semiremorcă-frigider de model „Coegel SVKT 24”, cu n/î XXXXX, care valorau convențional 26000 euro, după care acționând prin intenție directă în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, a exercitat dreptul de posesie și folosință asupra bunurilor vizate, refuzând de a le elibera sau întoarce posesorului legal, cauzându-i astfel părții vătămate daune în proporții deosebit de mari.

Pe de altă parte, Colegiul penal consideră că sunt întemeiate afirmațiile recurentului potrivit cărora instanța de apel eronat a menționat în partea descriptivă a deciziei precum că, inculpatul *de facto* și-a recunoscut vina de cele incriminate. Întrucât, reieșind din declarațiile lui Pălărie VI., date în cadrul ședinței de judecată a primei instanțe, se constată că dînsul a recunoscut doar datoria față de partea vătămată vizavi de creditul luat pe numele acesteia, dar nu a recunoscut înșelăciunea ei și comiterea infracțiunii de samavolnicie. Însă, cu toate că instanța de apel a făcut această remarcă în partea descriptivă a deciziei adoptate, totuși fraza respectivă nu influențează asupra soluției adoptate de instanță, întrucât reieșind din celelalte probe din dosar vina lui Pălărie VI. a fost indubitabil confirmată.

Pentru toate considerentele ce preced, Colegiul penal subliniază că soluția instanțelor de fond privitor la condamnarea lui Pălărie VI. în baza art. 190 alin. (5) și 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, este corectă, iar criticele din recursul ordinar declarat de apărătorul inculpatului sunt repetitive și vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Șchiopu Arcadie în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2017, în cauza penală privindu-l pe Pălărie Vladimir XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 ianuarie 2018.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

TOMA Nadejda

Judecător

ȚURCAN Anatolie